

Latvijas Olimpiskās komitejas prezidenta Žorža Tikmera ziņojums LOK Ģenerālajā asamblejā

Rīga, 2023.gada 30.martā

Kolēģi,

Šodien formāla ziņojuma vietā, gribu ar jums runāt atklātu valodu.

I.DAĻA

Aizvadītais, 2022. gads, sākās ar svarīgāko notikumu – Ziemas Olimpiskajām spēlēm Pekinā, kurās piedalījās Latvijas komanda, izcīnot medaļu kamaniņu stafetē un uzrādot atzīstamus rezultātus vairākos sporta veidos, neskatoties uz pandēmijas radītām grūtībām arī sportā.

Krievijas brutālais iebrukums un karš Ukrainā spēcīgi ietekmēja ikvienu no mums, uzdodot daudzus jautājumus arī sporta sabiedrībai.

Taču sākšu ar tēmu, kuru nevar atstāt novārtā, jo tā mums aizvadītajā gadā kļuva par aktualitāti.

Simboliski, bet Latvijas Olimpiskās komitejas biedriem tās simtgades gadā bija jānosargā organizācijas neatkarība, patstāvība un droši vien arī nākotne.

Bijušās ministres un bijušā sekretāra iedomātā sporta nozares reforma ietvēra Latvijas Olimpiskās komitejas juridisku likvidāciju.

Mēs nepiekritām reformai un arī šobrīd tādai nepiekrīstu. Jo tai nebija loģikas, skaidrības un risku izvērtējuma. Sasteigts un līdz galam nepārdomāts process, kas tika pakārtots Saeimas vēlēšanām. Tā teikt – labais darbs pirms vēlēšanām un nostāja – vajadzīgas pārmaiņas par katru cenu, vienlaikus mākslīgi un mehāniski, bez atklātas diskusijas uzspiežot nesagatavotu lēmumu.

Sporta nozari bija paredzēts konsolidēt, juridiski likvidējot divas spēcīgākās organizācijas - LOK un LSFP, un radot kaut ko līdz galam nesaprotamu, vienlaikus kautrīgi apstājot malā LPK un LKSSA organizācijas, no diskusijas atstumjot LSIDP.

Jautājums – kāpēc? Atbilde – tāpēc, ka ministrijai vajag vienu partneri. Nozares attīstībai, politikas un likumdošanas pilnveidošanai? Nē, finanšu transfēram!

LOK argumenti bija balstīti E&Y Baltic veiktajā analizē un šī ziņojuma SOK rakstiski sniegtajā viedoklī ar kuriem iepazīstinājām mūsu biedrus, saņemot LOK IK atbalstu.

Sporta likums arī šobrīd nosaka LOK programmas un iespējas saņemt valsts līdzfinansējumu to realizācijai. Uzskatām, ka vispirms ir jāsagatavo skaidri spēles noteikumi likumdošanā, vienlaikus nosakot sporta organizācijām deleģēto funkciju apjomu.

Izmaiņas, LOK statūtos nav spēļu mantiņa, tās atbildīgi jāsagatavo. Jāizdiskutē ar Jums - biedriem un jāsaskaņo ar Starptautisko Olimpisko komiteju.

Jaunajā veidojumā reformatori gribēja pavizināties Olimpiskajās kamaniņās un vārdu «Olimpiskais» atstāt, taču Latvijas biedrību nodibinājuma likums neparedz iespēju turpināt apvienotas biedrības darbību.

Mūsu gadījumā tas nozīmētu arī jaunu atzišanas procesu no Starptautiskās Olimpiskās komitejas, kas nav ātrs process.

Konsolidēt nozari būtu loģiski, taču mērķis pazuda zem personīgo ambīciju, savstarpējo attiecību un “rēķinu” kārtības sloga, dalāmiem amatiem un krēsliem.

LOK nepiekrita, vienlaikus daudzi no Jums saskatīja ministrijas lieldraugus - atsevišķas sporta federācijas ar privileģētu piekļuvi papildus valsts finansiālajam atbalstam.

Tā nebija Godīga spēle un ceru, ka šis posms ir noslēdzies.

Demokrātiskā valstī ir nepieņemami, ka notiek iejaukšanās nevalstiskas organizācijas darbā. Loģiski, ka šo uzspiesto piedāvājumu ar saviem parakstiem noraidīja absolūtais vairākums mūsu biedru – 31 no 39 olimpiskajām sporta federācijām.

Esmu pateicīgs Jums - mūsu biedriem, kas apliecināja to, ka izprot situācijas nopietnību un riskus tās nākotnei. Tas bija spēcīgs mandāts un paldies jums par to.

Organizācija tika nosargāta, jo mūs vieno atbildība par organizāciju. Tās dēļ varam kopā cīnīties un uzvarēt.

Ar 7 federāciju vadītājiem, kuriem toreiz bija atšķirīgs viedoklis, esmu personīgi ticis.

Zinu katra argumentus. Vienlaikus apzinos, ka tāda ir demokrātijas cena. Ja biedri nobalsotu, ka LOK jāpārveido īstermiņa izdevīguma dēļ, juridiski to likvidējot - tas būtu pret manu pārlicību un es noliktu savas pilnvaras. Atgādināšu, ka LOK ir pašpietiekama organizācija, kura kopā ar pašvaldībām attīsta 9 Olimpiskos centrus, pārtraugot LOV un LOSF darbību.

Maijā ar jūsu parakstīto vēstuli un doto mandātu aizgāju uz sanāksmi IZM. Ar to izraisīju tikai papildus dusmas par nepaklausību un viedokli - labi, saglabāsi savu kantorīti, bet būsi tūrisma aģentūra bez valsts finansējuma. Un kā atbildes reakcija sekoja plaša sasteigta un pretrunīgi vērtējama dokumentu pakete, kura tika steigā virzīta izskatīšanai valdībā.

Tomēr tā iestrēga valdības gaitēnos, lielā mērā pateicoties LOK argumentiem, vairāku ministriju, NVO un sporta organizāciju būtiskiem iebildumiem, noslēgumā punktu pieliekot deputātu ierosinātai diskusijai Saeimas Izglītības komisijas sēdē.

Tagad viss ir Jaunās Vienotības rokās. Būtībā modinātājs ir uzgriezts no sākuma. Jaunā Vienotība vēlas skaidri caurskatāmu nozares finansēšanas sistēmu. Jau 2023. gadā un turpmākajos 2 gados valsts sporta budžeta bāzē papildus piešķirti 5,6 miljoni eiro, kuros ietverts arī aizvadītā gada nogalē nesaņemto LVM ziedojums.

LOK un sporta organizācijas gaida ievērojami ātrāku lēmumu sagatavošanu ar vismaz vadošo sporta NVO iesaisti, precīzu to skaidrojumu un savlaicīgu pieņemšanu.

No savas puses esam gatavi piedāvāt redzējumu būtiskos jautājumos. Vienlaikus ceram uz ievērojamu IZM Sporta departamenta kapacitātes palielināšanu un nostiprināšanu.

II.DAĻA

Protams, ne viss ir sanācis ideāli, arī LOK valdes un personāla darbā bijušas atsevišķas kļūdas, situācijas, kuras varējām darīt citādāk, ātrāk, precīzāk.

Nevaru nepieminēt neseno notikumu – pabalstu izmaksas aizkavēšanu trim sportistiem. Atzīstot kļūdu un esot vienīgajai sporta organizācijai, kas publiski ir atvainojusies sportistiem par notikušo, tomēr nejūtamies kā vienīgie atbildīgie.

Riteņbraucēja Toma Skujiņa viedokli es respektēju, viņš ir Latvijas patriots un ar nepārdomātu lēmumu tika nostādīts neērtā situācijā.

Uzskatījām – ja lēmumu darījām zināmu abām iesaistīto sportistu federācijām, tas loģiski nonāks pie sportistiem. Ja būs nepieciešams skaidrojums- esam viena telefona zvana attālumā. Izrādās, LOK darbiniekiem pašiem vajadzēja nekavējoši ar Tomu un Kristu sazināties personīgi, līdzīgi kā ar Aļonu uzreiz sazinājās LOK ģenerāļsekretārs Kārlis Lejnīks.

Publika jautā – kāpēc LOK nerīkojās ātri, nepiedāvāja citu risinājumu un neaizstāvēja sportistus?

Gribu izskaidrot situāciju un objektīvos apstākļus.

Kā jūs visi ziniet - LOK slēdz ar IZM līgumu par valsts finansējumu programmā “Augstu sasniegumu sports” trīs organizāciju – LOK, LOV un LOSF darbības nodrošināšanai, t.sk. federāciju atbalstam, 453 personu pabalstu izmaksai - 278 sportistiem, treneriem un - 175 Latvijas Olimpīešu sociālā fonda senioriem.

Saņemot parakstītu līgumu finansējumam š.g. 1. ceturksnim 15.februārī - dienā, kad tiek maksāti pabalsti, bija izvēle – kā rīkoties - veikt pabalstu izmaksu 450 personām, nodrošināt LOV, LOSF darbību, vai uzsākt diskusiju un neparakstīt līgumu 1.690 000 eiro apmērā.

Izvēlējamies slēgt līgumu un meklēt risinājumu situācijai. Diemžēl, tas prasīja ievērojamu laiku un situācija informatīvajā telpā tika nokaitēta. Jautājums netika risināts līdz brīdim, kamēr neizveidojās jau publisks skandāls. Tomēr tas tika panākts,

tika laboti līgumi arī ar citām sporta organizācijām. IZM jau nosūtīti labojumi jaunajam līgumam un situācija izskaidrota LOK Sporta un Atlētu komisijas sēdē.

Taču siltu “krēslu” tīkotājiem, tā sauktajiem reformatoriem - likvidatoriem un dažiem reputāciju zaudējušiem bijušajiem kolēģiem šī situācija ir devusi iespēju aiz trīs sportistu mugurām mēģināt mesties cīņā par atkārtotu krēslu ieņemšanu LOK.

Domāju, ka pēdējo nedēļu laikā arī jūs to esat sajutuši.

Tomēr turpinot runāt par sadarbību ar IZM – neapšaubāmi sporta nozarei vajadzīgs uzticams un prognozējams partneris, kura interesēs ir strādāt plānveidīgi un mērķtiecīgi.

Apturot Latvijas Valsts meži ziedojumu, vairāki valdības pārstāvji publiski paziņoja – neuztraucaties, atbalstu federācijas un sporta organizācijas saņems no valsts budžeta.

Ir jau 30. marts. Kad tomēr tas notiks, kādi būs kritēriji un summas? Joprojām nezinām.

Pirmo reizi daudzu gadu laikā lielas olimpiskās sporta federācijas kopš gada sākuma vēl nav saņēmušas līgumus un attiecīgi arī valsts piešķirto finansējumu.

Te vēlos atgādināt premjera vārdus: “ Draugi, nav labi “, jo situācija prasa nekavējošu rīcību, bet tā nav jārisina diskusijā publiskajā telpā, bet IZM Sporta departamentā.

III DAĻA

Karš Ukrainā šokēja ikvienu un loģiski, ka sporta sabiedrības fokuss bijis vērsts uz Latvijas Olimpisko komiteju. Mēs esam kā lakmusa papīrs. No mums prasa nekavējošu viedokli un rīcību.

Simboliski kopā ar federāciju vadītājiem piedalījāties gājienā uz Krievijas un Ukrainas vēstniecībām, palīdzējām uzņemt ukraiņu bērnus - Olimpiskajā centrā izveidojot loģistikas centru.

Izmantoju iespēju un saku paldies daudziem no jums par aktīvu rīcību UKR atbalstam

Kā Ukrainas jautājumu koordinators vairākus mēnešus pie mums strādāja olimpiete Jolanta Dukure. LOK iesaistījās pilsoniskā kustībā.

Lai tiktu sadzirdēti un respektēti Eiropas olimpiskajā apritē, atjaunojām vienotu sadarbību ar Lietuvas un Igaunijas olimpiskajām komitejām, vēršāmies SOK un EOC ar vienotu paziņojumu – Eiropas Jaunatnes olimpiādēs nedrīkst piedalīties agresorvalstu – Krievijas un Baltkrievijas sportisti un panācām lēmuma pieņemšanu. Solis, kuru iniciēja Baltijas valstis, sasniedza kritisko masu Eiropas olimpiskajā apritē.

LOK izstrādāja rīcības vadlīnijas mūsu federācijām, savukārt IZM - izmaiņas Sporta likumā.

Par Starptautisko Olimpisko komiteju.

Starptautiskās Olimpiskās komitejas lēmums bija pareizs – nepieļaut krievu un baltkrievu sportistu piedalīšanos starptautiskās sacensībās, kuru atbalstīja gandrīz visas starptautiskās olimpiskās federācijas.

Tomēr šī gada sākums daudzus pārsteidza, SOK uzsākot diskusiju par neitrāliem atlētiem no Krievijas un Baltkrievijas Parīze2024 Olimpiskajās spēlēs.

Kā arguments tika izmantota ANO rezolūcija, par kuru balsoja 197 valstis, tostarp Latvija. Minētā rezolūcija tika sagatavota saistībā cilvēktiesību problēmām gatavojot 2022.gada Pasaules kausu futbolā Katarā. Savukārt to izmantoja arī kā atspēriena punktu SOK paziņojumam, kura 3. punktā bija rakstīts, ka Olimpiskajās spēlēs Parīze2024 zem neitrāla karoga iespējama agresorvalstu Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalība .

No mūsu puses tikai loģisks solis bija pieņemtais LOK Izpildkomitejas paziņojums latviešu un angļu valodās, paužot skaidru nostāju. Dažas dienas Latvijas Olimpiskās komitejas viedoklis bija nokļuvis informatīvajā telpā Eiropā un pasaulē.

Mēs rīkojāmies saskaņā ar savu pārliecību, atklāti nosodot agresiju, paužot atbalstu Ukrainas tautai un sportam, bijām vienoti ar sabiedrību un Latvijas politiķiem.

Nākamajā dienā mūsu videokonferencē Ukrainas Olimpiskās komitejas prezidents Vadims Gutcaits veltīja atzinīgus vārdus tieši Latvijai, jo bijām pirmie, kas pauduši nepārprotamu atbalstu! Dažas dienas vēlāk, kopā ar Lietuvu, Igauniju un Poliju saņēmām atzinības tītu jau no Ukrainas prezidenta Volodimira Zelenska.

Ar Ukrainas Olimpiskās komitejas prezidentu sazinos ikdienā, apspriežot aktuālus jautājumus olimpiskajā kustībā .

Līdzīga saziņa notiek arī ar Lietuvu, Igauniju, Dāniju, Zviedriju , EOC .

Par Olimpiskajām spēlēm Parīze2024 .

Situācija ir mainīga un jāvērtē dinamiskā, tas sarežģīts un smags process.

Vakar SOK IK ir sagatavojusi jaunas rekomendācijas IF un starptautisko sporta pasākumu rīkotājiem. Īsi atgādināšu galveno: Krievu un baltkrievu sportisti var piedalīties sacensībās, ja viņi startē kā neitrāli atlēti un neviens no viņiem neatbalsta karu un armiju. Tāpat šie sportisti nedrīkst piedalīties komandu sacensībās, kā arī pasākumos nedrīkst attēlot agresorvalstu karogus jebkādā formā un atskaņot himnas.

"Mēs nerekomendējam šo valstu sportistu atgriešanos sacensībās - mēs uzstādām stingrus noteikumus tām starptautiskajām federācijām, kuras vēlas šo atlētu atgriešanos to sacensībās," teica Bahs.

Savukārt lēmums par 2024. gada Parīzes olimpiskajām spēlēm tiks pieņemts vēlāk, nenoliedzot, ka joprojām pastāv iespējamība par krievu un baltkrievu sportistu nepiedalīšanos četrģades nozīmīgākajā sporta forumā.

Tiesa, atļaujot krievu un baltkrievu sportistiem startēt starptautiskās sacensībās, viņi tādējādi pelnīs kvalifikācijas punktus Parīzes olimpiskajām spēlēm.

Situāciju vēl var mainīt arī valstu politiķi, SOK TOP sponsori un, protams, Ukrainas uzvara. Mūsu pozīcija ir nemainīga un stingra - iestājoties pret Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalību sacensībās, kamēr Ukrainā notiek karš.

NOBEIGUMS

Par gūtajām mācībām, iegūto pieredzi un turpmāko rīcību.

1. Mūsu nostāja Ukrainas jautājumā ir principiāla un nemainīga, vienlaikus nodrošinot Latvijas sportistu tiesības gatavoties un piedalīties Olimpiskajās spēlēs Parīze2024.
2. Mēs esam restarta procesā ar valsts politikas veidotājiem – Izglītības un zinātnes ministriju un šobrīd redzam to kā uzticamu un prognozējamu sadarbības partneri.
3. Domāju, ka ir pareizais brīdis- ar LOK biedru atbalstu uzņemties atbildību par visas sporta nozares attīstību un finansēšanu no 2024.gada, izstrādājot vairāku soļu rīcības plānu, pirmkārt, pilnvērtīgi atgriežot Olimpiskajā ģimenē olimpiskās sporta spēļu federācijas un aktīvi pārstāvēt to intereses sadarbībā ar valsti.
4. Ceram izmantot vēsturisko brīdi un 2030. gadā sarīkot Ziemas Olimpiskās spēles Latvijā - Siguldā un Rīgā.

Ieejot otrajā simtgadē, organizācija jāklūst vēl spēcīgākai un saliedētākai ceļā uz jauniem mērķiem.

Paldies par uzmanību!